

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Анелия Мингова,

член на научното жури в процедура за получаване на образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки , професионално направление 3.6. „Право“

относно дисертационен труд на тема:

„Производство за допускане на съдебна делба”

от Свилен Иванов Жеков

задочен докторант по Граждански процес към катедрата по гражданскоправни науки в ЮФ на СУ „Св. Кл. Охридски”

с научен ръководител доц. д-р Камелия Цолова

Със Заповед на Ректора на СУ „св.Кл.Охридски“ РД 38-609/21.12.2020г. съм определена за член на научното жури за публичната защита на задочния докторант Свилен Жеков.Процедурата е открита до влизане в сила на ЗИДЗРАСРБ, /обн. ДВ, бр. 30/2018 г., в сила от 04.05.2018 г./, поради което съгласно пар. 40 от ПЗР на ЗИД ЗРАСРБ следва да се довърши при действащите до промяната условия и ред.

I. Професионална биография на докторанта.

Свилен Иванов Жеков е завършил висшето си образование с отличен успех като магистър по право със специализации“Правораздаване“ и „Публична администрация“ в ЮФ на СУ“Св.Кл.Охридски“ през 2009г. Работил е като ст.юрисконсулт в ДКХ от м.11/2010г. до м.02.2014г. Оттогава до м.10/2015г. е съдебен помощник във ВКС, а след спечелен конкурс и проведено обучение в НИП в периода м.10/2015г.- м, от м. 07/2016г. заема длъжността „младши съдия“ в Старозагорския окръжен съд до м.07/2018г.

Оттогава и понастоящем е съдия в Старозагорския районен съд. Владее английски език.

През м. януари 2016г. след успешно проведен конкурс със Заповед на Ректора на СУ“Св.Кл.Охридски“ е зачислен като задочен докторант по Граждански процес към КГПН в Юридическия факултет на СУ. Свилен Жеков е отчислен с право на защита след изтичане срока на докторантурата, считано от 15.01.2020г. За представения от докторанта дисертационен труд в КГПН е проведена процедура за предварителното му обсъждане, в резултат на което ФС на ЮФ е взел решение за откриване на процедура по публична защита на труса и е направил предложение до ректора на СУ за утвърждаване състава на научното жури.

По значими конкретни и актуални въпроси върху темата на дисертацията Свилен Жеков има и три публикации в периодичния правен печат, съответно: 1. „Съдебна спогодба в производството по допускане на съдебна делба“ – сп. Съвременно право, 2019 г., № 4; 2. „Къде и с какви последици се произнася делбеният съд по възраженията“ – ел.издание „Lex.bg“, 03 август 2020 г.; 3. „Привременни мерки в делбеното производство“ – сп. Търговско право, 2020 г., № 3.

Към материалите по публичната защита докторантът е представил и коректно изготвен, подробен и отговарящ на законовите изисквания автореферат.

II. Структура и обща характеристика на дисертационния труд.

Представеното за защита съчинение е в обем от 396 стандартни страници и се състои от увод, три глави – с общо 8 параграфа, и заключение. Работата съдържа и библиография от 87 заглавия на използваната литература.

В увода дисертантът е очертал предмета на труда, неговата важност и значимост в теоретичен и приложен план, както и целите и задачите на изследването. Липсата на сравнително-правно изследване е съзнателно и обяснено още в увода, а очерталият се голям обем на изследването е наложил и историческият преглед да не бъде изведен систематично, а да се изследва сравнително-правно при обсъждане на всеки от акцентите в съдържанието на работата – подход, който споделям и намирам за уместен. Първа глава е посветена на общата характеристика на

производството за съдебна делба и особеностите в условията за неговата допустимост, като е поставен акцент върху характеристиката на производството по предявяване на иска и отговора на ответника. Във втора глава авторът е разгледал спецификата на съдопроизводствените правила в първата фаза на съдебната делба – по отношение подготовката на делото и процеса на доказване, като особено внимание е обърнато на различните усложнения при делбата от обективна и субективна страна, както и на възможните разпоредителни действия с иска и предмета на делото. В трета глава е направена характеристика на съдебното решение по допускане на делбата, неговите последици, а също и допустимостта на процесуалните способности за атакуването му. В заключението авторът е извел основните си правни изводи и предложения *de lege ferenda*.

III. Обща положителна оценка на дисертационния труд.

1. Представеният за защита дисертационен труд представлява първото цялостно съчинение с монографичен характер, посветено на въпросите на съдебната делба по действащия от 2008г. ГПК. В тази връзка, като първо достойнство на труда може да се посочи стройната структура на изложението, с вътрешно балансиран смислови акценти в отделните глави и параграфи, в които последователно са разглеждани същностните аспекти на производството по допускане на съдебната делба.

2. Цялостният прочит на работата създава убедително впечатление, че авторът е открил съществените правни аспекти на разглежданата фаза от делбата, както и изчерпателно е открил най-значимите и спорни от теоретична и практическа гледна точка проблеми. Положително въздействие за постигнатите резултати безспорно е оказала упражняваната от автора съдийска професия, от натрупания опит е почерпан изобилен изследователски материал.

3. Прави впечатление умелото боравене с цялата литература у нас по темата и отличното познаване на съдебната практика по огромен кръг конкретни въпроси. Критичният анализ на правната уредба, както и на конкретни разрешения в съдебната практика по нейното приложение представени не само в основния текст, но и в изключително подробните бележки под линия - играе изключително полезна роля за високата стойност на теоретичния анализ по отделните проблеми и изводите, до които авторът

стига, което определя и цялостната висока оценка за достигнатото теоретично и приложно ниво на дисертацията.

4. Положително следва да бъде оценено съчинението в стилово и езиково отношение, което позволява съдържанието да бъде проследено с интерес от читателя.

IV. Конкретни научни приноси в дисертационния труд.

Съчинението съдържа и редица конкретни научни приноси. Интересни и аргументирани са редица виждания на автора, изведени след коректно представяне на различните подходи в теорията и практиката и полемика с тях, което представлява безспорно теоретично достижение на автора, вкл. и с приложно значение, като според мен, безспорни достижения в теоретичния анализ, изводите и предложенията, се съдържат най-вече в глава 2-ра, §5 и §6, както и глава 3-та, §7, т.4 и § 8, т.1 - по конкретно:

1. Могат да бъдат споделени разсъжденията и изводите в Гл.2-ра,§5 относно принадлежността на правото по чл.341, ал.2 и към правата на ищеца; относно характеристиката и обжалваемостта на определението за отказ от включване на други имоти; относно включването на имоти, съсобствени с трети лица, както и обобщената характеристика на процесуалното средство като специална хипотеза на НИ, респ. като вид изменение на петитума.

2. Особен положителен акцент в работата представлява изчерпателният прочит и анализ както на исковете, които могат да бъдат съединени обективно в производството за съдебна делба, така и на тези, чийто предмет, от гледна точка на съотношението спрямо предмета на делбата, изключва процесуалната възможност за съвместното им разглеждане/ Гл.2-ра,§5, т.2/.

3. Споделям изводите относно допустимостта, особеностите на съдебната проверка и последиците на сключената в първата фаза на делбата СС, но смятам, че сключената извънсъдебна спогодба не може да е основание за прекратяване на производството, а за отхвърлянето му като неоснователен поради липса на съсобственост. Задълбочени и аргументирани са изводите относно материално-правните и процесуални последици за приобретателя на спорно право и значението на действието на вписването на

исквата молба за делба спрямо момента на придобиването, в т.ч. изводите, че не е налице правопримемство при условията по чл.226, ал.1 по отношение на имот, ако прехвърлянето е извършено преди включването му по чл.341, ал.2, но след предявяване на първоначалния иск за делба. Споделям извода за неприложимост на срока за привличане на трето лице от ответника по чл.219, ал.1 в производството за делба. /Гл.2-ра, §6, т.1, 2и 3 /

4. Трябва да бъде споделена критиката и изложените аргументи срещу съдебната практика, допускаща и изискваща произнасяне в диспозитива на решението по някои от въведените с възражение преюдициални права - по чл.30 и чл.76 ЗН. /Гл.3-та, §7, т.1/

5. Споделям последователността в аргументацията, водеща до извод, че е недопустимо производството за делба да приключи с нетипични съдебни решения, основани на признание на иска, както и с неприсъствено решение, изградена върху разбирането за императивния характер на материалноправната уредба относно способите за придобиване и изгубване на правото на собственост, водещ до необходимостта от пълно главно доказване на обуславящите правото на съсобственост юридически факти./Гл.3-та, §7, т.1/

6. Споделям и намирам за убедителна критиката срещу утвърдена съд.практика, както и аргументите на автора относно тезата, че не се формира сила на пресъдено нещо/СПН/ относно някои материални права с преюдициално значение за делбата, предявени не чрез иск, а чрез възражение. Извън всяко съмнение напр., е вярно заключението, че не е надежден правния аргумент на съд.практика за обратното, според който СПН относно правото на възстановяване на запазена част от наследство/чл.30, ал.1 ЗН/ се обуславя от факта,че становището по него има пряко отношение към размера на дяловете, тъй като това би следвало да важи за всички обуславящи въпроси и произтича от самия характер на преюдициалността/Гл.3-та, §7, т.4/. Може да се допълни аргументацията, като се прибави и безспорното съждение, че ако законодателят държи винаги да се формира СПН по едно съдебно предявено потестативно право, той би могъл просто да не включва възражението, наред с иска, като процесуално средство за неговото упражняване – така, както го е изключил при други потестативни права, упражнявани съдебно. Следователно – възражението е процесуално средство по изключение, и неговият ефект не може да

надхвърли защитната му функция - само по отношение изхода на всящото исково производство.

7. Интересен е подходът в §8, т.1 - относно диференциацията на хипотезите при порочните решения от субективна и обективна страна. Прави впечатление анализът на особеностите в порочността при случая, когато в производството не е участвал съделител. Авторът е проследил и анализирал в критичен план възприеманите становища, като е застъпил свое - в подкрепа на тезата, че нищожността / невалидността/ на материалноправните последици от делбата влече и нищожност на съдебните решения, вкл. на решението за допускане на съдебната делба. В горната връзка още по-отчетливо изводите могат да се облекнат на функционалната връзка между материално право и процес и на защитната функция на процеса – т.е. когато материалноправният резултат на може да се породи, то това рефлектира върху невъзможност да се породят последиците и на процес. резултат.

V. Към труда могат да бъдат отправени някои критични бележки и препоръки, например:

1. Работата съдържа прекалено обстоятелствено и пространно/ често казуистично/, вероятно от стремежа към изчерпателност, поставяне на конкретни въпроси, които имат странично значение за темата, а тяхното обсъждане, най-често изведено в бележките под линия, разводнява изложението и на места утежнява иначе увлекателния анализ на делбената проблематика.

2. Наистина, както и посочих по-горе, коментарът на отделни съдебни решения по множество конкретни дела подчертава широките и задълбочени познания на автора практически по всеки възможен казус, но именно прекалената казуистика в една дисертация води до известно „разбиване“ на съществените теоретични акценти, които биха направили от изложението цялостно и монолитно съчинение с открояваща се теоретична и теоретично-приложна стойност по истинските акценти по темата. В тази връзка, съотношението между текста в основното изложение и този под линия очертава обемен приоритет на последното, което неизбежно придава на работата донякъде впечатлението за практически коментар.

3. В Гл.1, §1, т.4 е нужно, а струва ми се – липсва, обяснението и правното основание защо в първата група случаи производството е недопустимо- т.е. не е налице правото на иск, а във втората – става дума за неоснователност –т.е. липсва самото потестативно право на делба. Кой е разделителният критерий за разликата в правната характеристика на предпоставките и оттам – за последиците от производството. Получава се усещане за известно смесване между използваните понятия „недопустимост на производството“ и „недопустимост на делбата“, като за да се обясни разликата, следва да се каже ясно, че в първия случай липсва право на иск, защото *не се твърди* съпритежание на годно за подялба вещно право, а във втория правото на иск е налице, но няма потестативното субективно право на делба, защото *не е налице* годен за съдебна подялба обект.

4. При евентуалното публикуване на труда бих препоръчала да се обсъди и въпросът: има ли СПН относно правото на съсобственост или то е преюдициално, респ. следва ли да се съдържа обособено произнасяне в диспозитива? / Гл.3, §7, т.4 /

VI. В заключение мисля, че представеният за публична защита дисертационен труд е завършено в тематично и съдържателно отношение научно съчинение, което разкрива отлични правни познания на автора в областта на гражданското процесуално право и на свързаните с темата други области на частното гражданско право, умението му за самостоятелно мислене - да открива значимите въпроси от теоретично и приложно значение, да им прави задълбочен и цялостен анализ, както и да синтезира самостоятелни и убедителни правни изводи и предложения за законодателни изменения.

В резултат на това убедено и категорично ще гласувам положително - на **Свилен Иванов Жеков** да бъде дадена образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право.

19.02.2021г.

проф. д-р Анелия Мингова